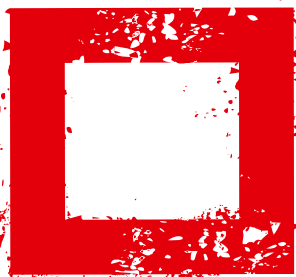

Belgie- Belgique

P.B- P.P. 1650 Beersel
BC 1646 P 209319

Afgiftekantoor Beersel

DESTELHEIDE

OH-infoblad

informatieblad van het vormingscentrum destelheide -NR 21

feest-
nummer

40 jaar destelheide

Met steun van de
Vlaamse overheid

V.U. Guy Uytendaele, Destelheidestraat 66, 1653 Dworp. Het vormingscentrum Destelheide wordt in opdracht van de Vlaamse Overheid beheerd door de vzw ADJ, Molenstraat 62, 2460 Kasterlee

Het vormingscentrum destelheide

Dit tijdschrift wil u informeren over het reilen en zeilen van het vormingscentrum Destelheide.

Het vormingscentrum Destelheide in Dworp is gebouwd op maat van jongeren en functioneert volledig ten dienste van groepen die met jongeren werken. Dit modern, gedurfd en gezellig gebouwencomplex van glas, beton en hout in een rustige groene omgeving wordt in opdracht van de Vlaamse Overheid door vzw ADJ beheerd en uitgebaat. Indien u dit DH-infoblad thuis wil ontvangen, dan kan u altijd uw adresgegevens achterlaten op info@destelheide.be

Veel leesgenot!

2

Colofon

Redactie: Filip Tielens, Lies Jacob, Karen Van De Voorde, Annemie Morbee

Vormgeving: Nelson Branding & Communication

Drukkerij: De Bie

Oplage: 2000 exemplaren

Verantwoordelijke uitgever: Guy Uyttebroeck – Destelheidestraat 66 -1653 Dworp

Destelheide, 40 jaar jong !!!

Deze speciale editie van het infoblad wordt uitgegeven ter gelegenheid van de veertigste verjaardag van Destelheide. Zoals je zelf kan vaststellen ziet dit nummer er anders uit dan alle voorgaande. De tentakels van de nieuwe huisstijl bereiken ook dit blad.

De officiële lancering van de nieuwe communicatiestijl en website gebeurde met de nodige luister op 15 oktober 2011 in de Hoge Rielen, het domein dat net als Destelheide wordt beheerd door vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme. Vandaag wordt die lijn doorgetrokken en het infoblad zit mee in deze positieve stroom. Het nieuwe logo is alvast het ideale symbool voor de verjongingskuur die Destelheide momenteel ondergaat. Maar we zetten ook andere, nog meer ingrijpende, stappen. Verder in dit blad kan je passages lezen over onze toekomstideeën en het op stapel staande masterplan. Het is niet alleen onze ambitie om onze 40-jarige infrastructuur te onderhouden, maar ook om een geïntegreerde, globale en visionaire visie te ontwikkelen rond de gebouwen en het gebruik ervan. Het realiseren van dit plan zal de grote uitdaging vormen voor het komende decennium.

Ik zou graag nog enkele mensen danken voor hun bijdrage aan 40 jaar Destelheide. In de eerste plaats is dat August Bal en zijn DACEB-ploeg. Bij hen ontstonden de innoverende ideeën die hebben geleid tot de bouw van dit functionele complex, met Paul Felix als architect. Ter ere van hen kan je in het hoofdgebouw, het muziekgebouw en het kleigebouw een fototentoonstelling zien over "het begin" van Destelheide. Piet Vranckx en de Veermannen Carlos Dekeyrel en Tijn Bossuyt maakten dit project mogelijk. Verder wil ik alle personeelsleden danken die al die jaren hun steentje hebben bijgedragen om al die groepen die in Destelheide passeren een zo optimaal mogelijk verblijf te bezorgen.

En dan zijn er natuurlijk al diegenen die deze festiviteiten ter gelegenheid van 40 jaar Destelheide mogelijk maken. Ze hier allemaal vermelden is onmogelijk binnen de beperkte ruimte die ik door het strenge redactieteam toegemeten kreeg in dit blad. Toch kan ik het niet laten om er enkele te vermelden en dat zijn Minister Pascal Smet, het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, de Raad van Bestuur van de vzw ADJ en natuurlijk al de participerende jeugdwerkorganisaties.

Een speciaal woord van dank ook voor Filip Tielens (jeugdwerker en theatermaker) voor zijn medewerking als freelance journalist van ons infoblad. Ten slotte nog een grote en welgemeende merci aan alle personeelsleden en vrijwilligers die op deze derde december hard werken in plaats van te feesten. Deze laatste tekstregels waarover ik beschik, wil ik gebruiken om de drie straffe madammen te danken die samen met mij deze feestelijkheden mochten organiseren. Een grote pluim voor Lies Jacob, Karen Van De Voorde en Sophie Vanhoedenaghe voor hun noeste arbeid. En dan kunnen we nu beginnen aftellen naar 50 jaar Destelheide.

Guy Uyttebroeck
Directeur

voorzitter adj: Rudy Verhoeven

Het Vormingscentrum Destelheide maakt samen met het verblijfsdomein Hoge Rielen in Kasterlee deel uit van vzw ADJ (Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme). ADJ werd door de Vlaamse overheid in het leven geroepen om het beheer en de uitbating van deze 2 overheidsdomeinen in goede banen te leiden.

Sinds november 2010 heeft ADJ een nieuwe Raad van Bestuur en een nieuwe voorzitter. Wij gingen op zoek naar de motivatie, de beleidsintenties en de persoon achter deze voorzitter: Rudy Verhoeven.

Vanwaar uw interesse om als voorzitter mee de koers te bepalen van het vormingscentrum Destelheide en het verblijfsdomein Hoge Rielen?

Rudy Verhoeven: Eén van mijn drijfveren vertrekt vanuit mijn persoonlijke interesse: namelijk het jeugdwerk. Ik ben groot geworden binnen het jeugdwerk en ben zowel in Destelheide als in De Hoge Rielen vaak aanwezig geweest als organisator van activiteiten of als deelnemer aan vormingscursussen.

Ik spreek hier over de tijd dat de papegaai in de centrale hal van Destelheide nog leefde. De infrastructuur, de locatie en de sfeer van beide domeinen hebben een blijvende indruk op mij nagelaten. Het leek me dus heel interessant om vanuit mijn ervaringen uit het verleden de toekomst van ADJ mee te kunnen bepalen.

“Destelheide heeft een 40-jarige geschiedenis achter zich”. Waar liggen volgens u de “toekomstige” uitdagingen voor Destelheide?

Rudy: Destelheide heeft goede bezettingscijfers, maar we dienen deze ook in tijden van besparingen hoog te houden. Er zal dus extra ingezet moeten worden op klantenbinding, op communicatie en het aanspreken van nieuwe klanten. Daarnaast is het ook belangrijk dat er na een paar woelige jaren, terug rust in de entiteiten komt en dat er tevredenheid en werkplezier heerst op de werkvloer.

Er schuilt een hele grote uitdaging in het onderhouden en up to date houden van de infrastructuur van Destelheide. Het gebouwencomplex is ondertussen 40 jaar oud en we moeten ervoor waken dat we een aantrekkelijke locatie blijven om jong publiek te onthalen.

Destelheide heeft zich de voorbije jaren sterker geprofileerd binnen het landschap van de vormingscentra via

de kunsteducatieve dienst, Dharts. Maar ook hier liggen nog veel pistes open om samen met de sector te onderzoeken hoe we deze profilering sterker kunnen uitbouwen. Ik persoonlijk denk hierbij aan samenwerkingen met kunstinstellingen uit Brussel enz...

Hoe zou u Destelheide in de verre toekomst graag willen zien evolueren?

Rudy: De voornaamste functie zal altijd de receptieve blijven, onze hoofdtaak is infrastructuur ter beschikking te stellen voor groepen die tijdens de school- of vrije tijd vorming voor jongeren willen organiseren.

Maar daarnaast zou ik het persoonlijk fijn vinden mocht Destelheide kunnen evolueren tot een soort referentiepunt voor het kunsteducatieve werk met jongeren. Hoe dit eruit moet zien of hoe we dit dienen te realiseren, weet ik nog niet. Maar het zou interessant zijn om hierover eens te reflecteren met mensen binnen en buiten de sector en te kijken hoe we op lange termijn een belangrijke speler in het werkveld zouden kunnen worden. Daar waar de klanten van Destelheide voornamelijk bestaan uit groepen die komen uit het hoger onderwijs, uit de jeugdsector of uit socio-culturele organisaties en daar waar de meeste van hen bezig zijn met creatieve activiteiten en we de cultuur ook in huis hebben, zitten we op een belangrijk kruispunt dat we kunnen uitspelen en waar we wel wat ambities mogen vooropstellen.

Misschien kunnen we hier ook linken leggen met datgene wat er op cultureel gebied gebeurt en ontstaat in Brussel. En misschien moeten we ook groots durven denken en kijken wat we op internationaal gebied kunnen betekenen of wat we van andere internationale organisaties kunnen leren. Stof genoeg om over na te denken! ■

Destelheimwee: straffe verhalen

Mattijs Leenknecht

docent KATHO (Katholieke Hogeschool Zuid-West Vlaanderen)

“Ik moet bekennen dat ik als muzisch docent jarenlang een keukentje, ergens in een weinig gebruikte gang, als alternatief drumstel gebruikte. Iedere kast, lade, vloersteen of deurlijst is ondertussen volledig getest op zijn of haar akoestische capaciteiten! Andere goede herinneringen bewaar ik aan de befaamde bar: ooit mochten wij op de toog spontane stripteases van een aantal van onze studentes aanschouwen. Of het kunstzinnig was laat ik in het midden, in ieder geval was het wel expressief.”

Jonas van Esch

Mooss vzw

“Enkele jaren geleden waren we met een groep eerstejaarsstudenten van een lerarenopleiding op creastage in Dworp. Tijdens de fuif in de bar op de eerste avond liep er een vreemde kerel met een paardenhoofd (of toch een soort masker van een paard) tussen onze studenten, en stal de show op de - naar goede gewoonte - véél te luide muziek. Niemand wist wie deze vreemde kerel was, tot hij na enkele uren zijn paardenhoofd afdeed... Het was niemand minder dan artist in residence Flip Kowlier! Ook zonder paard op z'n hoofd bleek hij een fijne mens te zijn.”

Jan De Braekeleer

directeur WiSPER vzw

“In De Klei bouwden we eens een klein amfitheater met podiumelementen. In het midden werd 200 kilogram klei op een hoop gegooid en rijkelijk overgoten met warm water. Zo ontstond er een modderpoel, waarin een tiental acteurs letterlijk verdwenen. Zij speelden een stuk over het vuil van de aarde en sleurden aan het eind daarvan symbolisch maar ook daadwerkelijk het publiek - gekleed en wel - mee in de modder. Het onvoorziene neveneffect was dat 60 mensen, van kop tot teen uit klei opgetrokken, vanuit de beeldende lokalen naar de slaapblokken hotsten, wat alle wandelpaden van Destelheide ook een bruinig uitzicht gaf, en dat ze vervolgens in hun slaapkamers ook de bedden, de vloer, de gordijnen en de douches onder de klei smeerden, waarna alle afvoerbuizen prompt dichtslibden...”

Een ander straf verhaal speelde zich tijdens een koude winter af. Het leek ons een prima tijd om ijsculpturen te maken. Geen kleintjes, maar direct van het formaat van een volledig slaapblok. We haalden in het koudst van de nacht de brandslang naar buiten, en richtten die op de gevel van het slaapgebouw. En dan was het zaak om te blijven spuiten tot we een laag ijs van enkele centimeter hadden...”

Dat de directie van Destelheide ons nooit stante pede heeft buiten gegooid, de politie heeft gebeld, of een schadevergoeding heeft geëist, is een wonder dat enkel in die jaren mogelijk was. Het systeem Destelheide bleek veel sterker dan elke artistieke revolve. Mijn erelooft aan alle medewerkers die jeugd en kunst zoveel - elders onmogelijke - vrijheid gaven.”

Destelheide

Lies Jacob

in the picture : **Guy Uyttebroeck,** directeur van Destelheide

DH: U bent ondertussen bijna 17 jaar directeur van Destelheide. Wat is uw drijfveer om zolang aan het hoofd van eenzelfde organisatie te blijven staan?

Ik moet eerlijk bekennen dat ik in Destelheide gestart ben met de bedoeling deze job 5 tot maximum 10 jaar uit te oefenen. De mogelijkheden om een andere horizon op te zoeken zijn er wel geweest in al die jaren, maar tot vandaag ben ik trouw gebleven aan Destelheide. Ik blijf dit nog steeds een geweldige job vinden en mijn enthousiasme om er iets van te maken is nog steeds intact. Vooral de variatie maakt het uitoefenen van deze functie zo boeiend. Bovendien is het ook een dynamische en meestal aangename ploeg medewerkers die ik dagelijks mag aansturen. Het opstarten van de kunst- en cultuureducatieve dienst Dharts sluit aan bij mijn interessesfeer en heeft ervoor gezorgd dat ook de inhoudelijke invulling van mijn job belangrijker werd.

Het enige nadeel voor mij is de verre verplaatsing van Tienen naar Dworp. Op een normale weekdag zit ik ongeveer twee en een half uur in de wagen. Regen of een klein beetje sneeuw verlengen de reistijd echter aanzienlijk. Een kleine berekening of raming geeft aan dat ik op mijn 17 jaar Destelheide ongeveer een 12 240 uur of 1 610 werkdagen heb verloren aan de woon-werkverplaatsing. Maar ja, het is nu eenmaal leuk wonen in Tienen, de suikerstad met als topevenementen Suikerrock en natuurlijk de voetbalmatches van KVK Tienen. (lacht)

DH: Hoe heeft u Destelheide zien evolueren in die 17 jaar?

Destelheide is in elk geval "toegankelijker" geworden. Toen ik in Destelheide startte, was de werking vrij strak. De leefregels waren duidelijk en absoluut niet voor

interpretatie vatbaar. Deze beperkten onze verblijvers in hun bewegingsvrijheid. Vandaag zijn er nog steeds leefregels, maar dan in een soepele en meer beperkte versie. Mede dank zij de flexibiliteit van de coördinatoren en hun teams kunnen haast alle groepen hun "ding" doen in Destelheide. Uit de enquêtes blijkt dat onze klanten deze evolutie als zeer positief ervaren.

DH: Wat zijn voor u de belangrijkste mijlpalen geweest tijdens uw loopbaan in dit vormingscentrum?

De twee belangrijkste mijlpalen zijn voor mij de opening van zaal "De Put" in 1997 en de start van Dharts in 2003. Pas zesentwintig jaar na de opening van het Vormingscentrum werd een groot deel van het hoofdgebouw eindelijk afgewerkt. Bovendien kregen we door deze werken naast de polyvalente zaal "De Put" op de benedenverdieping nog een extra danszaal bij. De plannen van architect Paul Felix werden eindelijk, in een aangepaste versie, afgewerkt.

Een tweede mijlpaal is voor mij de start van de kunst- en cultuureducatieve dienst "Dharts" in 2003. Vanaf dat moment waait er een nieuwe wind door Destelheide. De tentoonstellingen doen het klimaat van het hoofdgebouw telkens veranderen. Groepen hebben de vrijheid om hier al dan niet gebruik van te maken. Voor velen werkt dit inspirerend. Ook de verblijvende artiesten en hun try-outs zorgen voor een aangename dynamiek. De Zomeracademie, die samen met "De Veerman" wordt georganiseerd, vormt dan weer een jaarlijks weerkerend feest van creativiteit.

Naast deze twee positieve verhalen is er voor mij helaas

nog een zeer negatief punt in mijn 17 jaar Destelheide. Gedurende deze periode overleden immers drie voorbeeldige personeelsleden. Het heengaan van Noëlla Couvreur (1998), Mark Devroede (2010) en Guy Isenbaert (2010) waren harde klappen voor mij. Regelmatig vertellen we onder collega's nog anekdotes over hen. Vergeten doen we ze zeker niet.

DH: Hoeveel bezoekers krijgt Destelheide anno 2011 jaarlijks over de vloer? Hoe is dit geëvolueerd doorheen de jaren?

Het aantal overnachtingen schommelt de laatste jaren rond de 35 000. Het aantal maaltijden per jaar varieert rond de 113 000. In 1994, dus voor het beheer werd toevertrouwd aan de vzw ADJ, waren deze getallen respectievelijk 30 000 en 90 000. De getallen laten stijgen op zich kan geen doel zijn als daardoor aan kwaliteit wordt ingeboet. Er zijn zeker nog periodes waar het beter kan, bijvoorbeeld de examenperiodes van de hogescholen zijn voor ons traditioneel de zwakkere periodes qua bezetting.

DH: Hoe ziet u de toekomst van Destelheide?

Een verdere evolutie van Destelheide is pas mogelijk als ook de infrastructuur mee evolueert. Daarom wordt er nu gewerkt aan een Masterplan voor Destelheide. Marc Santens, gewezen adjunct van Vlaams Bouwmeester Bob Van Reeth, zal dit proces mee begeleiden.

DH: Welke items zitten er vervat in het nieuwe Masterplan?

We denken na over het comfort van onze gebouwen en streven ernaar om het nodige hedendaagse

comfortgehalte voor onze bezoekers te blijven behouden. De maximumcapaciteit van 260 bedden mag in geen geval verhoogd worden. Het getal 260 vormt immers de ideale balans tussen slaapcapaciteit en beschikbare lokalen.

Daarnaast willen we reflecteren over het meest efficiënt, flexibel en polyvalent gebruik van de ruimtes met het oog op de behoeften van de gebruikers van de toekomst. Binnen deze denkoefening dienen ook de kantooruimtes en de onbenutte ruimtes mee opgenomen te worden.

Kunst en cultuur is belangrijk binnen het leefklimaat van Destelheide. Er dient dus zeker nagedacht te worden over de verdere inbedding en uitbouw van de kunst- en cultuureducatieve dienst. Daarnaast willen we ook aandacht besteden aan nieuwe technologieën opdat Destelheide ook op dit vlak een toonaangevend centrum wordt.

Duurzaamheid, toegankelijkheid en ecologie zullen zeer belangrijke elementen worden in de uit te tekenen plannen. Ook de inbedding in de omgeving, de geografische ligging en de nabijheid van Brussel zullen in beschouwing genomen worden.

DH: Amai, grote plannen.

Ja, het opstellen van een degelijk Masterplan en natuurlijk ook de realisatie ervan moet Destelheide nieuw zuurstof geven. Zonder dit project halen we nog wel 50 jaar Destelheide, maar verdere feesten worden daarna best nog niet gepland. (lacht) ■

Destelheimwee: liefde in de lucht

Piet Vranckx

docent fotografie (1972-1986) in
Destelheide

"In 1972, bij Gust Bal, tussen groen, beton en glas, in het donker van de donkere kamer en in het licht achter de reuzengrote ramen, herontdekte ik mijn grootste liefde: die van de vele muzische expressievormen en hoe de mens daarin centraal staat. Maar ook daar en toen ontmoette ik mijn muze, mijn allergrootste liefde, wat toen nog gewoon een lief heette. Zij had gevoel voor drama, maar ook voor muziek, en ze hield van de beelden die ik maakte. (Over de volgorde tussen die twee liefdes kan ik me nu nog niet uitspreken...)"

Kelly Van Oriessche

docent Hogeschool Gent

"Wij komen al enkele jaren met de opleiding van de Hogeschool Gent naar Destelheide, maar ik hou zelf ook mooie persoonlijke herinneringen over aan het vormingscentrum. Toen ik er zo'n 22 jaar geleden op inleidingsdagen kwam met de scouts, werden we als toekomstige scoutsleiders ingeleid in... Hm, waarin eigenlijk? Nu ben ik 39 jaar oud en herinner ik me nog steeds hoe tof een weekend in Destelheide kon zijn. Misschien omdat ik toen massa's kriebels in mijn buik had, want mijn eerste grote en enige jeugdliefde was toen mee..."

Eva De Mulder

docent theater WiSPER

"Ik ging op creastage in Destelheide toen ik 19 jaar was. Een klasgenoot van me had tijdens de nachtelijke fuif aldaar op mijn tenen gestampt. De volgende ochtend moesten we een monoloogje voor een theaterworkshop schrijven. De klasgenoot schreef een tekstje over het stampen op mijn teen. Diezelfde klasgenoot is nu mijn partner en vader van mijn kind. Het zaadje is toen geplant (pun not intended)."

“Destelheide en de Hoge Rielen zijn elkaars broer en zus”

U heeft het eerste magazine in handen in de nieuwe huisstijl van Destelheide. Maar wat u misschien nog niet wist, is dat er achter deze restyling ook een nieuw inhoudelijk verhaal zit. Katleen Cardinaels van Nelson Branding & Communication, het communicatiebureau dat de nieuwe huisstijl ontwierp, vertelt er ons alles over.

Waarom was het nodig om een nieuwe huisstijl te kiezen?

Katleen: “Tot nu toe functioneerden Destelheide en De Hoge Rielen voor de buitenwereld als twee aparte entiteiten, hoewel ze door dezelfde koepel, de Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme, beheerd worden. De positionering en communicatie van beide centra verliep in het verleden altijd afzonderlijk. Op basis van gemeenschappelijke troeven, doelgroepen en doelstellingen zag de Raad van Bestuur van ADJ er in 2010 wel opportuniteiten in om meer samen te werken en naar een kruisbestuiving te streven, bijvoorbeeld door hun aanbod op elkaar af te stemmen of groepen naar elkaar door te verwijzen. Het was echter wel belangrijk dat beide centra hun eigen karakter en profiel zouden behouden. Daarom hebben wij als communicatiebureau gekozen voor twee nieuwe logo's die gemeenschappelijke kenmerken hebben, maar toch voldoende te onderscheiden zijn. Destelheide en

De Hoge Rielen zien we nu meer als “broer en zus”. ADJ spelen we bewust niet uit als merk, omdat de naamsbekendheid ervan klein is, en de vlag de lading ook niet meer helemaal dekt: jeugdtoerisme is te beperkt om de werking van de centra te vatten.”

Welke eigenschappen hebben Destelheide en De Hoge Rielen gemeenschappelijk?

“Een eerste troef die we gezamenlijk wilden uitspelen, is het explorer-gehalte. In beide centra is men op zoek naar ontdekkingen, avontuur en experiment. Men wil geïnspireerd worden, maar men wil anderzijds ook zelf veel initiatief kunnen nemen. Jeugdgroepen kunnen zowel in Destelheide als in De Hoge Rielen hun eigen programma invullen. De omgeving, de dienstverlening en het aanwezige leefklimaat tracht hun inventiviteit en creativiteit hierbij te stimuleren. Dit explorer-gehalte zien we terug in de spatten van het logo. Men wil buiten de lijntjes kleuren, de creativiteit barst er als het ware uit.”

DE HOGE RIELEN

DESTELHEIDE

“Een tweede gemeenschappelijke troef is het vertrouwen dat beide centra hebben opgebouwd. Destelheide en De Hoge Rielen zijn elk een referentie binnen de jeugdsector. Ze stralen kwaliteit, knowhow en degelijkheid uit. Dit wordt weerspiegeld door de strakke lijnen van enkele gekende vormen, zoals een vierkant voor Destelheide en een cirkel voor De Hoge Rielen.”

“Een derde kenmerk is het jeugdige karakter van beide domeinen. De logo's hebben dan ook een grungy look. Ze zijn erg hedendaags.”

Hoe willen jullie beide vormingscentra dan anders profileren?

“Ieder domein legt zijn eigen accenten. In De Hoge Rielen is de natuur en het avontuur het belangrijkste, voornamelijk omdat de paviljoenen gelegen zijn in een heel uitgestrekt natuurdomein. Daarom krijgt hun logo een groene kleur en een ronde vorm. In Destelheide is er eerder een artistiek en cultureel klimaat aanwezig. De vorm verwijst daarom ook naar het kader waarin men zich artistiek kan uiten en waar men buiten de lijntjes kan kleuren. We hebben voor een rode kleur gekozen om de continuïteit met het vorige logo te behouden.”

Gaat er aan zo'n restyling veel imago-onderzoek vooraf?

“We zijn gestart met een auditfase waarbij we enkele sleutelpersonen bij De Hoge Rielen en Destelheide bevroegd hebben naar de huidige identiteit en het imago dat ze graag willen uitstralen. Op basis van die interviews en de input van de communicatieverantwoordelijken van beide domeinen hebben we dan een analyse gemaakt en een strategie- en ontwerpvoorstel gedaan.”

Gaat het nieuwe logo ook op de domeinen zelf te zien zijn?

“De nieuwe huisstijl wordt doorgetrokken in alle communicatiemiddelen. Ons pronkstuk is de nieuwe website gemaakt voor Destelheide en De Hoge Rielen met een gezamenlijke portaalpagina. Het DH-infoblad krijgt ook een nieuwe look, net als al het andere drukwerk gaande van enveloppen tot flyers. De implementatie van het logo zal ook op het domein gebeuren, ik denk dan bijvoorbeeld aan de signalisatiebordjes. Als alles goed is, is Destelheide helemaal “gepimpt” op het moment dat de mensen dit DH-infoblad in hun handen krijgen.”

Ik neem aan dat het geen toeval is dat de nieuwe huisstijl er komt samen met de feestelijkheden voor 40 jaar Destelheide. Versterken beiden elkaar?

“Voor de lancering van de nieuwe huisstijl is dit inderdaad een ideaal moment. De viering van 40 jaar Destelheide is een ankerpunt om deze inhoudelijk en visueel nieuwe richting in te slaan.” ■

voorbij de grens ... en weer terug

© foto's uit het DACEB-archief

11

Tijl Bossuyt (54), artistiek leider van de kunsteducatieve organisatie De Veerman, was nog een puber toen hij vanuit de Vlaamse klei Destelheide binnenstapte. “Je kwam in een fantastisch iets terecht. Je belandde niet enkel in een modernistische biotoop, je werd ook nog eens geconfronteerd met nieuwe denkbeelden over opvoeding en het werken met jongeren.” Dat Destelheide niet zomaar een nuttig gebouw is, hebben we te danken aan August J. Bal en zijn DACEB-ploeg, de legendarische Dienst voor Animatie, Creatieve Expressie en Begeleiding, die samen met de architect een zeer doordacht concept uitdokterden.

Om de beginperiode van Destelheide te situeren, moet je teruggaan naar de naoorlogse periode waarin het denken over opvoeding van kinderen en de ontwikkeling van een maatschappijbeeld een enorme evolutie onderging. Tot dan zat de samenleving in een lineair keurslijf met leiders en volgers. De vrouw volgde de man, de kinderen volgden hun ouders, de bevolking de pastoor enzoverder. Kinderen werden niet gezien als jonge mensen met mogelijkheden die konden ontwikkeld worden. Het werkwoord dat dit het beste omschrijft, is ‘leiden’.

Na de Tweede Wereldoorlog kwam hierin verandering. Kinderen kregen een eigen plaats, werden als individuen beschouwd. Het was de plicht van de samenleving om hen te begeleiden in hun ontwikkeling. Het ‘leiden’ maakte plaats voor ‘begeleiden’.

Mensen zoals Célestin Freinet vroegen zich af waarom arbeiderskinderen ongemotiveerd in de schoolbanken zaten. Hij zag dat ze hun leergierigheid ze niet konden

voeden met schoolboeken en ging met hen op pad om ze levend, zinvol en handelend te laten leren in groepsverband. Er was Maria Montessori, met haar geloof in het kind en zijn natuurlijke drang tot zelfontplooiing, die vond het onderwijs ondersteuning moest bieden in plaats van met het vingertje te zwaaien. Er waren Rudolf Steiner, die een onderwijsbeweging ontwikkelde voor hoofd, hart én handen, Friedrich Fröbel die in papiervouwen een uitstekende methode zag om kleuters te laten kennismaken met abstracte structuren ...

In dat kielzog ontstond de creatieve expressiebeweging van waaruit kinderen meer ruimte en vrijheid kregen om zich te kunnen ontwikkelen. Het waren August J. Bal, een onderwijzer uit Gent, en Jos De Maegd, een beeldend docent uit Brussel, die aan de wieg stonden van deze beweging, waaruit later o.a. de jeugdateliers en de vernieuwde speelpleinwerking en kunstzinnige ateliers zouden voortkomen.

DACEB

August J. Bal, ondertussen ambtenaar bij het ministerie, en bezield van de idee dat cultuur aan de basis lag van elke opvoeding, richtte DACEB op (daarvoor had het ook nog vele andere namen maar dat leidt ons af van de essentie), een dienst om mensen hierin op te leiden: grotendeels leerkrachten, maar ook verpleegkundigen, maatschappelijk werkers, opvoeders, jeugdwerkers ... Vanuit de vrije expressiegedachte, waarbij kinderen met hun mogelijkheden kunnen experimenteren, onderzoeken, zichzelf waarmaken, zichzelf uitdrukken en op die manier meer weerbaar in de samenleving staan. Een dynamiek die heel groepsgebonden was: de groep diende als middel om de creatieve expressie te ontwikkelen en was tegelijkertijd een mini-samenleving waarin je je weerbaarheid op een veilige manier kon uitbouwen.

Een eerste opleidingscentrum was er aan het meer van Genval, aan de overkant van het Zoniënwoud. De infrastructuur leende zich hier vooral tot opleiden, maar de DACEB-ploeg dacht veel ruimer: niet enkel vorming moest aan bod komen, maar ook het samenleven in groep. En er moest ook een receptief en actief cultureel luik zijn. De contouren van Destelheide rijpten ...

Een drie-eenheid

Destelheide zou een drie-eenheid worden: een opleidingscentrum waarin het samenleven centraal staat, een centrum met een receptief luik met plaats voor theatervoorstellingen, tentoonstellingen, een bibliotheek, en een centrum met een actieve werking, waar begeleiders met kinderen en jongeren konden werken. De architect heeft dat schitterend uitgevoerd: je ziet een liggend gebouw, een gebouw dat zich in de breedte in het landschap legt, waar deze drie functies duidelijk aanwezig zijn: de werkateliers voor het vormings- en actieve luik, het centrale gedeelte voor de receptieve werking, en het samenlevingsgedeelte: het restaurant en de wooneenheden. Nu noemt men dit laatste de 'slaapblokken', maar oorspronkelijk waren ze zodanig

geconcipieerd om studenten en docenten gedurende een langere tijd te laten verblijven. Elke kamer was bedoeld voor drie personen, met een douche, een schrijftafel, drie ingemaakte kasten en boven een keukentje. En dan waren er nog de grote ramen die naar het zuiden gericht waren, met uitzicht op de vallei. In 1971, en nu nog, was en is dit een weldaad voor de zintuigen.

Het hele gebouw en zijn inrichting is van een architectuur die het hele Bauhaus-idee weerspiegelt: strakke lijn, functioneel, eenvoudig van vorm. Je krijgt een gebouw dat een soort neutraliteit uitstraalt: het versiert niet, het charmeert niet, je krijgt als het ware een lege doos waarin je het allemaal zelf moet waarmaken.

Iedere jongere van die tijd, die thuis tussen Jacqueline, wenende clowns en koloniale meubelen werd grootgebracht, vond daar in Destelheide niets van terug. Hij kreeg moderne beeldhouwwerken (collecties van de overheid) te zien met strakke lijnen, abstracten, textiele werkvormen en zat op krukjes en stoelen van Arne Jacobsen. Je liep tegen de kunst aan. Het was allemaal zeer doordacht en ik vond dat in één woord fantastisch.

Tussen droom en daad

Het drieluik is nooit volledig uitgewerkt, enkel het vormingsluik is overleefd. Het concept was te innovatief voor zijn tijd zou je kunnen zeggen en dan zeg ik het voorzichtig.

Destelheide is in feite een vormingscentrum voor kunst en cultuureducatie. Je kan er niet naast kijken: het is voor dat doel ontworpen. Je kan dat aflezen aan de architectuur, je ziet het aan de grootte van de ateliers. Het vormingsluik heeft zijn doel volledig kunnen waarmaken. Men heeft de ateliers volledig benut, men heeft de idee van 'leiden naar begeleiden' door het inzetten van kunstzinnige middelen, goed gerealiseerd.

Het centrale gedeelte heeft nog steeds niet zijn volle betekenis gekregen. Enkel het magazijn en de centrale hal hebben gefunctioneerd zoals oorspronkelijk de bedoeling

was. De 'Put', die een zeer vooruitstrevend multifunctioneel karakter moest hebben, is pas enkele jaren geleden in de vorm van een compromis afgewerkt. Jarenlang heeft één derde van Destelheide niet gefunctioneerd zoals gepland. Nog steeds fungeert de 'mobiele school' met de grootte van twee ateliers, als een ruimte waarin slechts de valiezen worden gezet: een uur bij aankomst en een uur bij vertrek. In de magazijnen van weleer huist nu een onzichtbare natuureducatieve dienst. Allemaal nog uitdagingen die te wachten liggen.

Angst voor het grenzeloze

Bij DACEB mag en kan alles, werd er gezegd. Er kon veel, maar niet alles. Je kon experimenteren met alle mogelijke materialen, je mocht de grenzen ontdekken en erover gaan, maar ... je moest alles kunnen verantwoorden. Daar was Gust Bal zeer strikt in. Je moest het maatschappelijk, sociaal en ethisch kunnen verantwoorden. Je werd steeds uitgedaagd om na te denken. De beste docenten en materialen werden aangeboden om te kunnen evolueren, allemaal vanuit de idee dat je mensen niet moest leiden, maar begeleiden. Kunst mag je niet in de strot rammen.

En ja, na zo'n tiendaagse of drieweekse Dworp, waarin je alle grenzen had kunnen aftasten, was het soms moeilijk terugkeren naar je kleine biotoop. Dan moest je het zelf waarmaken. Maar dat was net de bedoeling: dat je nadacht, het inpaste in je samenleving, verantwoordelijkheid nam.

Die zelfverantwoordelijkheid was bij DACEB altijd sterk aanwezig. Ik herinner me nog dat we na zo'n cursus alles tot in de puntjes moesten opruimen. Dagenlang hadden we de grootste chaos geschapen en de meest onmogelijke 'rommel' gemaakt om tot een creatie te komen, maar het was een erezaak om dit in een onberispelijke staat achter te laten. Een erecode was het: properder achterlaten dan je het gekregen had. En als je dan uitgeput klaar was om naar huis te gaan, kon het gebeuren dat een instructeur (want zo noemden we de

begeleiders in die tijd) zei: "Er is een schaar te kort". Dan ging er niemand naar huis voor die ene schaar gevonden was.

Of die keer toen er op een wit tekenblad een schoenafdruk stond. Gust Bal prikte in hoogsteigen persoon het tekenblad op het prikbord en je kreeg een uur lang de leviëten gelezen over respect voor materiaal. Waarna hij een groepsdiscussie op gang zette over hoe ver je kon gaan. Het ging daarbij nooit om 'wie heeft dit gedaan?'. De schuldvraag werd niet gesteld, maar wel: kunnen we dit menselijk gezien, maatschappelijk gezien, verantwoorden als we met mensen werken?

Of die andere keer toen we, nadat de bar gesloten was, nog wat lolden in de kamer en iets te veel decibels produceerden. Gegarandeerd dat er na het ontbijt een groepsvergadering aankwam: kan je dit je medemens, die wil slapen, aandoen? Hoe ver gaat vrijheid? Je leerde bij DACEB niet alleen over het werken met de kunsten, maar evenzeer over maatschappelijke verantwoording, over het werken met mensen.

"Het is volbracht"

zei Patrick Dewael in 1986, en zette hiermee een punt achter DACEB. De bezieler Aug.J.Bal was reeds in 1984 de geschiedenis ingestapt en liet samen met een prachtig gebouw een schoon gedachtengoed achter dat wij verder mochten uitbouwen.

Op dat moment verdween in één klap de creatieve expressiebeweging van het Vlaamse toneel. WiSPER, Mooss en het CRW (nu Crefil) zetten met bescheiden middelen het werk voort, maar konden onmogelijk het hele veld bestrijken. Er kwam een hiaat dat 14 jaar zou duren, tot in 2000 verschillende kunsteducatieve organisaties de kop opsteken. Die, het moet gezegd, niet enkel onder 'Jeugd' ressorteren maar ook de kunsten. Ook deze organisaties maken gebruik van Destelheide en kennen zijn inspirerende waarde. ■

oestelheide vroeger en nu

Beelden: © Carlos Dekeyrel, Piet Vranckx, Helen Hermans

Minister Pascal smet:

“de vrijheid en de creatieve experimenteerruimte die Destelheide biedt, kan bevrijdend en inspirerend werken voor onze jeugd.”

Vlaams Minister Pascal Smet, bevoegd voor Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, draagt kinderen en jongeren een warm hart toe. Hij wil hen alle kansen geven om mee te bouwen aan de hedendaagse samenleving. In de nieuwe beleidsbrief Jeugd 2011-2012, stelt Pascal Smet dat het kunst-educatieve profiel van Destelheide versterkt dient te worden en dat er onderzocht moet worden welke rol Dharts zal kunnen spelen binnen het strategisch kader cultuureducatie.

Daarnaast zal er geïnvesteerd worden in het uitwerken van een toekomstvisie/masterplan voor verdere infrastructurele aanpassingen op het domein. Wij gingen met onze Minister het gesprek aan over zijn toekomstvisie met betrekking tot Destelheide.

DH: Welke plaats neemt ADJ (Destelheide – Hoge Rielen) in uw beleid van Minister Pascal Smet?

Pascal Smet: Ik vindt het belangrijk dat er binnen Vlaanderen een divers aanbod bestaat aan overnachting-capaciteit. Jongeren die gebruik wensen te maken van jeugdverblijfcentra en hostels dienen de keuze te hebben uit een ganse waaier van mogelijkheden: 'basic' jeugdverblijfcentra waar de traditionele jeugdkampen georganiseerd kunnen, maar ook jeugdverblijfcentra waar sport of cultuur centraal staat, of nog waar het milieu en dieren belangrijk zijn zoals bij kinderboerderijen of nog jeugdherbergen en backpackers hostels in de Vlaanderen en Brussel. De keuze moet bestaan tussen zelfkook, half pension of nog volpension. Het instrument dat we hiervoor hebben is het decreet JVC waar ADJ een onderdeel van uitmaakt.

Destelheide en De Hoge Rielen zijn eigendom van de Vlaamse Overheid

maar ook hier drijven we belang van mede-eigenaarschap hoog in het vaandel. Vandaar dat gebruikers mee het beleid bepalen van overheidsinfrastructuur.

DH: We hebben een geschiedenis van 40 jaar achter de rug. Waar ziet het kabinet Destelheide binnen 10 à 15 jaar staan?

Pascal Smet: Ik droom ervan dat het een plek wordt waar onze jongeren de creativiteit waar we allen over beschikken verder kunnen ontwikkelen. En met onze jongeren bedoel ik iedereen, van welke afkomst of toekomst ook. Jongeren uit de stad, jongeren van het platteland, jongeren met andere roots en ook en vooral, gewoon, jongeren. Iedereen moet op zijn minst één keer in zijn leven een reden hebben om een activiteit in Destelheide te kunnen beleven, om zich te kunnen uitleven in een workshop of atelier, om zich te tonen in jullie fijne zaal. Hiermee zeg ik niet dat alle jongeren hier één keer in hun leven moeten passeren, dat zou onrealistisch zijn. Wel denk ik dat vandaag nog teveel jongeren het centrum niet kennen en niet weten waarvoor ze hier terecht kunnen. Dat zou ik graag anders zien. We hebben zoveel talent in onze samenleving. Maar we hebben er te weinig oog voor. Destelheide zou deze uitdaging met beide handen moeten aangaan en als er hiaten zijn in het aanbod deze zelf invullen. Op die manier kan het een belangrijke, zoniet de belangrijkste, speler worden in het vormingsaanbod. Het kan geen kwaad af en toe aan de boom te schudden om te zien welke appels eraf vallen en daardoor nieuwe dingen te ontdekken.

DH: Welke troeven zou u graag nog meer uitgespeeld zien?

Pascal Smet: Het is natuurlijk niet mijn taak de inhoudelijke richting van een centrum concreet te gaan invullen. Dat is jullie opdracht. Maar ik heb natuurlijk mijn voorkeuren. Persoonlijk zie ik vandaag te weinig inhoudelijke samenwerkingen met een aantal fantastische Brusselse

organisaties en artiesten. Op een boogscheut hiervandaan ligt de meest internationale stad van het land met zijn hyperdiversiteit met alle problemen, maar ook mogelijkheden en kansen daaraan verbonden. Een aantal jongerenorganisaties zoals Jeugd en Stad hebben dat al jaren geleden ontdekt. Een groot aantal kunstenaars ook. De samenwerkingen die ik daar allemaal zie ontstaan, dat is bijzonder boeiend.

De laatste jaren is er trouwens ook iets veranderd in de samenstelling van de bevolking. We merken een sterke internationalisering. Die gaat gepaard met de uitbreiding van de Europese Unie. Daar spelen we in Vlaanderen vandaag nog te weinig op in.

Destelheide zou een plek moeten worden die de troeven van deze hyperdiversiteit omarmt en creatief een plek geeft in zijn werking. Onze jongeren kunnen op die manier kennis maken met de kansen die hiermee gepaard gaan, eerder dan de angst die het ons inboezemt. Want daar moeten we ook niet onnozel over doen.

Daarnaast denk ik dat er op het vlak van de digitalisering van de kunsten een grote uitdaging weggelegd is. Jongeren zijn vandaag bijzonder vlot in het gebruik van technologie en ook kunstenaars maken volop gebruik van de mogelijkheden die er vandaag zijn. Echter, nog te weinig gaan jongeren, kunstenaars en whizzkids samen aan de slag. De vrijheid en de experimenteeruimte die jullie kunnen aanbieden kan bevrijdend en inspirerend werken denk ik. Daar kijk ik alvast naar uit.

Tenslotte denk ik dat er nog meer kan ingezet worden op een soort ruilsysteem met een aantal kunstenaars: er zijn hier zeker momenten dat het kalmer is, dat de dansstudio niet gebruikt wordt of dat er ruimte is in de verblijven om een soort retraite of repetitieruimte aan te bieden aan theatergroepen, muzikanten en anderen. Het is hier

ook prachtig gelegen. Ik denk dat het een gegeerde plek kan zijn om in een rustige omgeving zijn of haar ding te doen. In ruil zou je dan een soort vormingstraject met hen kunnen afleggen waardoor zij hun talenten kunnen delen met een aantal jongeren. Dat hoeft allemaal niet veel geld te kosten. Integendeel, met dezelfde middelen kan je hier veel kennis en goesting delen.

DH: Destelheide bevindt zich op het kruispunt tussen jeugdwerk, cultuur en onderwijs. Moet Destelheide de kruisbestuiving tussen deze 3 doelgroepen nog meer opzoeken? Welke rol kan Dharts hierin spelen?

Pascal Smet: Het zijn de kinderen en jongeren die op dat fameuze kruispunt zitten en dat maakt het juist zo interessant. Alleen houdt onze samenleving nog te weinig rekening met hoe kinderen en jongeren de wereld zien. We denken zo graag in hun plaats. Door nog te weinig naar kinderen en jongeren te luisteren, laten we nog teveel kansen liggen om de toekomst voor te bereiden. Daarom ook hecht ik zo veel belang aan het Vlaamse jeugdbeleidsplan en de uitvoering ervan op alle beleidsdomeinen. En daarom vind ik het ook belangrijk om samen met mijn collega van Cultuur Joke Schauvliege een strategisch kader rond cultuureducatie voor te bereiden, dat inderdaad op de snijlijn van cultuur, jeugd en onderwijs ligt.

En ja, ook Destelheide heeft alle troeven in handen om hun beleid en de concrete werking meer in de handen van de jongeren zelf te leggen, om hun creativiteit als maatstaf te nemen voor het uitwerken van concrete programma's en workshops, maar ook om meer risico's te nemen. Minder vorming en meer experiment zou als slogan niet mistaan. En ik ben ervan overtuigd dat kinderen en jongeren de ideale inspiratiebron zijn om zowel binnen onderwijs, als binnen cultuur en het jeugdwerk wat meer buiten de lijntjes te kleuren. ■

Karen Van De Voorde

Rita Defrère 40 jaar werknemer bij Destelheide

Eén iemand kon absoluut niet ontbreken in dit jubileuminfoblad, al is ze zelf te bescheiden om deze mening te delen. Rita is er vanaf het prille begin van Destelheide bij. In oktober 1971 startte ze haar loopbaan in een toen nog meubelloos gebouw. Veertig jaar later staat ze in voor het Directiesecretariaat boekhouding en personeel.

DH: Wat herinner je je nog van je allereerste werkdag in Destelheide?

Rita: "14 oktober 1971 was een mistige dag. Tussen de mistslierten door kon je slechts delen van de gebouwen zien staan, Destelheide was toen nog niet geopend. De officiële inhuuldiging was pas twee weken later, op 27 oktober. Ik had nog geen bureauruimte. De gebouwen zaten nog in de afwerkingsfase en de meubels waren nog niet geleverd. Ik werkte in afwachting in het gebouw 'de Slekke', dat toen nog twee directiewoningen waren. "

DH: Welke belangrijke evoluties zie je als je op het 40-jarig bestaan van Destelheide terugblijkt?

Rita: "Het aanbod naar de klanten toe heeft in de loop der jaren een transformatie gekend: van het aanbieden van lokalen en slaapvertrekken naar een meer betrokken service voor de groepen die hier te gast zijn. Zeker met de komst van de educatieve dienst Dharts is de dienstverlening veel meer geworden dan alleen maar het aanbieden van accommodatie. Zo zijn er bijvoorbeeld de

wisselende tentoonstellingen, het initiatief 'Donderdag Veggiedag', de try-outs van de artiesten in huis... Klantvriendelijkheid is iets waar we veel aandacht aan besteden.

In het beleid van Destelheide heb ik vooral een grote verandering ervaren toen het beheer van het vormingscentrum in 1994 overgenomen werd door vzw ADJ. De beleidsvoering werd transparanter en de betrokkenheid van het personeel ging er op vooruit met de stafverga-

deringen waar feedback en terugkoppeling mogelijk was. Hierdoor kregen we als medewerker het gevoel meer gewaardeerd te worden.”

DH: Is het doelpubliek van Destelheide veel veranderd? Zie je verschillen in de jeugd en begeleiders van vroeger en nu?

Rita: “Een moeilijke vraag... Omdat je zelf ook meegroeit met de tijdsgeschiedenis, zijn de evoluties natuurlijk minder duidelijk. Bovendien heb ik nu minder contact met de verblijvende groepen dan vroeger. Vooral het secretariaat en de educatieve dienst zijn betrokken bij de jongeren en begeleiders. Ik werk meer achter de schermen. Als ik erover nadenk, merk ik wel dat het doelpubliek veel mondiger is geworden. Dat uit zich bijvoorbeeld in de grotere eisen naar service en catering toe. Toch is het ook niet helemaal juist om te zeggen dat er vroeger meer discipline was en tegenwoordig meer losbandigheid. Ik herinner me nog de zomers van de DACEB-cursussen, die ook getypeerd werden door een grote openheid.”

DH: Zijn er ook dingen al die jaren hetzelfde zijn gebleven?

Rita: “Een constante in de 40 jaar Destelheide is het tijdloze van het Destelheidecomplex. De typische strakke lijnen en sobere vormen zorgen ervoor dat het tot op heden nog altijd een frisse moderne look heeft. De inbedding van het gebouw in de omgeving is natuurlijk wel aan veranderingen onderhevig geweest. Zo heeft het enkele jaren geduurd vooraleer Destelheide in het groen kwam te liggen zoals we het nu kennen. Door de aanplanting van bomen en de struiken kregen de gebouwen een heel andere sfeer.”

DH: Waarin kan Destelheide volgens jou nog groeien?

Rita: “Groeien houdt volgens mij renovatie en innovatie in. Dit zie ik te realiseren door onder andere het

comfort in de slaapvertrekken te verbeteren. Door de jaren heen zijn er al enkele aanpassingen gebeurd. Er werd een nieuwe vloer gelegd. De kamers werden voorzien van stapelbedden waardoor de capaciteit van de slaapblokken verdubbeld werd. Het gebouw ‘de Slekke’ werd omgebouwd tot vergader- en slaapvertrekken.

Verder denk ik nog aan een mogelijke verbreding van het Destelheidepubliek. Er zijn enkele periodes dat Destelheide nog geen volledige bezetting heeft. Naast de creastages van hogescholen en cursussen van jeugdwerkorganisaties, zie ik een mogelijke piste om het doelpubliek uit te breiden naar volwassenen. Destelheide zou bijvoorbeeld nog meer een locatie voor congressen of studiedagen kunnen zijn.”

DH: Veertig jaar in hetzelfde bedrijf werken is als trouwen met je allereerste lief. Heb je je nooit afgevraagd of het gras niet groener is aan de andere kant?

Rita: “Ik ben iemand die niet gauw een stap in het onbekende zal zetten. Ik ben meer voor de berekende risico's. Ik heb een vijftiental jaar geleden een mooi aanbod gekregen om voor de Vlaamse ombudsdienst te gaan werken, maar het is natuurlijk nog de vraag of het gras in Brussel groener zou zijn dan hier in Dworp. In Destelheide heb ik me altijd goed gevoeld, dus heb ik nooit de nood ervaren om andere, zogezegd groenere gazonnets te gaan opzoeken. De opeenvolgende uitdagingen en een goed contact met mijn collega's hebben me hier altijd kunnen bekoren.”

DH: Zou je andere keuzes gemaakt hebben mocht je alles kunnen overdoen?

Rita: “In Destelheide komen we in contact met heel veel kunstzinnigheid. Soms vraag ik me af hoe het zou zijn om een job uit te oefenen met een meer creatieve inslag. Al die jaren deed ik administratief

werk, dat ik trouwens heel graag doe. Nadenken over ‘wat als’ doet daar geen afbreuk aan.

DH: Creatief boekhouden, wat denk je daarvan?

Rita: “(lacht) Nee, daar doen we niet aan mee. Mijn creatieve honger kan ik wel stillen in mijn vrije tijd als voorzitter van de KVLV.”

DH: Hoe heeft Destelheide je gemaakt tot wie je nu bent?

Rita: “Al van in het begin heb ik veel zaken zelf moeten aanpakken. Door zelfstandig problemen op te lossen, verwierf ik kennis over bijvoorbeeld boekhouden op een autodidactische manier. Mijn werk in Destelheide heeft me zelfstandigheid en doorzettingsvermogen bijgebracht. Natuurlijk wist ik ook wie ik kon aanspreken in geval van nood. In 1971 ben ik begonnen als klerk-typiste. Via het systeem van bevorderingsexamens heb ik me kunnen opwerken tot waar ik nu sta. Ik ben ook een stuk assertiever geworden. Of toch zeker assertief genoeg om te poneren dat het niet nodig was dat ik een assertiviteitscursus zou volgen. (lacht)”

DH: Welke mensen zijn voor jou onlosmakelijk verbonden met Destelheide en hebben een indruk bij je nagelaten?

Rita: “Ik heb het geluk dat ik met alle collega's een fijne samenwerking heb. Nog nooit heb ik met iemand woorden gehad. Ik heb mooie herinneringen aan de beginperiode van Destelheide. De kleine groep collega's die Destelheide hielp opbouwen, voelde aan als een hechte familie. Onder hen Guy Isenbaert, die bij Destelheide begon als technicus en tot 2009 huisbewaarder was op het domein. Als hij nog had geleefd, hadden we samen als collega's van het eerste uur dit interview kunnen doen.” ■

Freek Stevens is jeugdwerker, en Randi De Vlieghe is naast acteur en danser ook choreograaf. Beiden komen ze vanuit hun functie geregeld in Destelheide over de (dans)vloer. Wij brachten hen samen voor een gesprek over hun favoriete eiland.

DH: Met welke organisaties komen jullie in Destelheide?

Freek: "Tien jaar geleden volgde ik mijn eerste cursus bij crefi in Destelheide. Ondertussen ben ik zelf instructeur bij crefi, en geef ik ook vorming in Destelheide voor Scouts en Gidsen Vlaanderen, waar ik werk."

Randi: "Ik denk dat ik een vijftal keer in Destelheide geweest ben. Voornamelijk als artiest in huis. Eerst met de jongerenproducties die ik bij FABULEUS maakte of coachte, daarna twee keer met de Zomeracademie waar ik de zangworkshop assisteerde, en afgelopen jaar met mijn dansvoorstelling Blauwe Storm."

DH: In welke fase van een voorstelling kom je dan repeteren in Destelheide?

Randi: "Dat kan in de eerste weken van een repetitieproces zijn, wanneer de spelers elkaar nog niet zo goed kennen, maar ook in de laatste fase om een voorstelling af te monteren. In die laatste weken is

werken in Destelheide erg handig: niemand moet zich meer bezighouden met bus, tram of eten...we kunnen ons dus volledig focussen op het eindproces."

GENDARME

DH: Is het anders om in Destelheide te zijn met een jongerenproductie/basiscursus dan met professionele dansers/kadervorming?

Randi: "Met professionelen is het iets rustiger omdat je hen niet de hele tijd moet begeleiden. Als je met jongeren goed afsprekt hoe laat de repetitie begint en eindigt, lukt dat ook wel. Dan gaan ze tussendoor zichzelf bezighouden, zoals op een kamp. Met jongeren heb ik ook meer tijd nodig om de repetitie voor te bereiden."

Freek: "Voor basiscursisten is het de eerste keer dat ze zoveel verantwoordelijkheid krijgen. Je kan hen ook op hun verantwoordelijkheid wijzen die ze als animator nodig hebben, als ze wat te lawaaiig zijn

of zo. Maar dat werkt niet altijd."

Randi: "Als het een jongerenproductie is, wil ik na acht uur niet meer de 'gendarme' moeten uithangen om ze rustig te krijgen. Professionele dansers hebben deze discipline zelf al."

DH: Wat is het strafste dat jullie in Destelheide al hebben meegeemaakt dan?

Freek: "Ik werd eens wakker in onze kamer die de cursisten vol wc-papier gesmeten hadden 's nachts. Bleek dat een mede-instructeur onze gasten had opgestookt om zoiets te doen omdat ze te braaf waren (lacht)."

Randi: "Als er bij ons iets voorvalt, is het meestal een blessure of een danser die flauwvalt. Je werkt zo intensief, dat er soms wel eens iemand fysiek over de schreef gaat. De vloer in De Put is erg hard, omdat het geen zwevende vloer is. Er meer dan één of twee weken werken, kan blessures veroorzaken. Maar ik kan natuurlijk niet verlangen van Destelheide dat ze

de kunst van het jeugdwerk en het spelen van de artiest

© Clara Hermans

er een zwevende vloer leggen, want dat is een heel grote investering.”

DH: Is er nog iets dat volgens jullie ontbreekt in Destelheide?

Freek: “Een leuk speelbos zou mooi meegenomen zijn.”

Randi: “Afhankelijk van de productie logeer ik wel eens in De Stekke, en die afzondering vind ik heel aangenaam. Aan het einde van een lange dag moet ik soms echt eens alleen kunnen zijn. Aangezien Destelheide gebouwd is om groepen te ontvangen, ontbreekt er zo’n plaats waar je je even kunt isoleren en alles wat kan laten bezinken. In de afgezonderde ruimte in de bar de dag nog even evalueren, vind ik heel moeilijk.”

Freek: “Op cursus doen wij dat meestal wel. Die ruimte is niet echt geluidsdicht, maar je ziet er wel de cursisten bezig. Ik probeer de avondactiviteiten meestal mee te maken, omdat ik erg graag in de bar van Destelheide ben.”

DH: Is de dagindeling van Destelheide soms niet te strikt voor dansers of jeugdwerkers? Creativiteit volgt immers niet altijd de klok.

Freek: “Er is een goed contact met het keukenpersoneel en de mensen van de bar. Er valt altijd wel te praten als we wat later zullen zijn. Het is gewoon een kwestie van het op tijd te laten weten.”

Randi: “Wij grappen altijd dat het lijkt alsof we altijd alleen maar aan het eten zijn in Destelheide (lacht). De maaltijden volgen elkaar snel op, en dan zijn er ook nog de koffiemomenten. Voor professionele dansers is het niet altijd gemakkelijk om met een volle maag ’s middags terug aan de slag te gaan. De voor-middag vliegt ook snel voorbij: er is de opwarming, je geeft een paar opdrachten, en voor je goed begonnen bent, is het alweer etenstijd. Normaal zou je bij repetities tot één uur of half twee doorwerken, en dan gauw een broodje eten. Maar het is natuurlijk fantastisch dat er in Destelheide zo’n lekker eten is.”

DH: Jullie zijn waarschijnlijk al vaak in andere vormingscentra of residenties geweest. Hoe kan je Destelheide met hen vergelijken?

Freek: “De andere domeinen waar ik kom, zijn eigendom van de Scouts

zelf. Daar richten we ons meer op de natuur, met sjortechnieken en touwenparcours en zo, terwijl we in de vormingen in Destelheide meer op het muzische werken. In Destelheide is een perfecte dienstverlening, je moet je niets meer aantrekken: er wordt voor jou afgewassen, en in de bar is alles voorzien, terwijl je op andere domeinen nog zelf je muziekinstallatie moet installeren.”

Randi: “Ik ben eigenlijk nog niet echt ergens anders in residentie geweest. Met FABULEUS komen we naar Destelheide omdat we in de Molens van Orshoven niet altijd over repetitieruimte konden beschikken. Het voordeel is dat de jonge gasten waarmee je werkt, niet iedere dag anderhalf uur onderweg zijn naar Leuven, en dat we niet steeds zelf broodjes moeten voorzien.”

DH: Is Destelheide echt een eiland waar je afgesloten bent van de omgeving?

Randi: “Als je echt niets nodig hebt, ga je de hele week niet van het domein af, denk ik. Ik zou dat af en toe wel eens willen, eens een avond naar Brussel gaan bijvoorbeeld, maar je

© Clara Hermans

hebt natuurlijk de verantwoordelijkheid over de groep. In Dworp zelf is er niet zoveel te doen. Behalve een mooie wandeling naar Zevenbronnen maken.”

Freek: “... of de frietkraam bezoeken (lacht). In Destelheide kan je je de hele week concentreren. Je moet je met niets anders bezighouden dan je eigen cursus. Zalig.”

WOW-MOMENT

DH: Is er eigenlijk veel interactie tussen de kunstenaars en de jeugdgroepen die in Destelheide werken?

Freek: “Ik heb al een aantal cursussen gegeven terwijl FABULEUS of Danskant ook in Destelheide aanwezig waren, en meestal gaan we dan naar hun toonmoment of try-out kijken. Je komt elkaar natuurlijk ook wel tegen in de eetzaal of in de bar. De eerste avond(en) zijn de groepen meestal nog gescheiden, maar later mengen ze zich wel.”

Randi: “Iedereen heeft natuurlijk een druk programma af te werken en is vaak met andere dingen bezig. Maar de uitwisseling is altijd fijn meegenomen.”

DH: Doe je als artiest in huis veel met de feedback die je krijgt na een try-out?

Randi: “We peilen toch steeds naar de reacties van het publiek. Al vind ik het belangrijker dat je door zo een try-out verplicht wordt om naar een toonmoment toe te werken en structuur aan te brengen in je materiaal. Meestal zit ik tijdens het toonmoment zelf ook nog te kijken wat ik nu precies heb gemaakt en borrelen er weer nieuwe vragen op. Een try-out is dus erg nuttig.”

DH: Komen kunstenaars ook kijken naar de toonmomenten of de spelen van jeugdwerkgroepen?

Freek: “Aan het einde van een animatorcursus werken we altijd toe naar een toonmoment. We proberen dan de andere groepen ook naar ons te laten komen kijken. Het is wel fijn om een professionele theatergroep te laten zien hoe het jeugdwerk met theater omgaat. Op zich vragen wij geen feedback achteraf, maar dat gesprek komt vanzelf wel opgang. We proberen onze cursus af te sluiten met een echt wow-moment.”

DH: Kan Destelheide een actievere rol spelen in de podiumkunsten- of jeugdsector?

Freek: “Voor het jeugdwerk is het sowieso interessant als er grote vormingsdagen georganiseerd worden over de organisatiegrenzen heen. Maar meestal wordt dat door de sector zelf al georganiseerd, zoals bv. door Steunpunt Jeugd. Destelheide kan hier zeker een actievere rol in opnemen, alleen weet ik niet zo meteen of ze dat ook moeten doen.”

Randi: “Het zou leuk zijn, maar misschien moeilijk haalbaar, als Destelheide een grotere rol zou kunnen spelen door bijvoorbeeld co-producties aan te gaan met artistieke gezelschappen. Niet zozeer financieel, maar voornamelijk door hun infrastructuur beschikbaar te stellen. Destelheide beschikt over een fantastische accommodatie, maar de huurprijs is voor een organisatie vaak een te grote hap uit het productiebudget.”

DESTELHEIDE

DH: Zijn er eigenlijk al veel vriendschappen en romances ontstaan in Destelheide? En blijven die dan duren?

Freek: “Ik denk dat je een mooie reünie zou kunnen maken van alle koppeltjes die al in Destelheide gevormd zijn. Het gebeurt wel vaak dat deelnemers aan een cursus achteraf nog een reünie organiseren, maar zelf zal ik dat niet meteen stimuleren.”

DH: Wat zijn eigenlijk jullie topherinneringen aan Destelheide?

Freek: “Ik heb goede herinneringen aan de crefidagen die begin oktober georganiseerd worden voor de animatoren en instructoren. Ik herinner mij nog hoe de organisatoren het hoofdgebouw helemaal naar hun hand gezet hadden, er reden auto's over het terrein rond, iedereen was verkleed... En ik herinner me ook: de Destelheide-vos! Er loopt in de buurt van het Klei- en het Muziekgebouw een vosje rond, en als je 's avonds op een bankje zit, kom je die soms wel tegen.”

Randi: “Die natuur vind ik ook wel de grootste troef van Destelheide. Het zicht uit het restaurant: fantastisch! Ik ben ook telkens blij wanneer ik in zaal De Put bij het maken van een productie de klik voel en op een bepaald punt nieuwe inzichten krijg. Ook de halve appeltjes bij het ontbijt zijn voor mij een persoonlijk hoogtepunt (lacht). ■

ABC Destelheide

Amfitheater

Op het laagste punt van Destelheide bevindt zich het prachtige openluchttheater. De ideale plek voor een toonmoment of om het schouwspel van de ondergaande zon of de sterrenpracht te aanschouwen. In 2008 werd het amfitheater nog helemaal opgeknapt.

Brutalistische vormgeving

Zo noemde Bert Van Geet, de interieurvormgever die de herinrichting van de bar voor zijn rekening nam, de architectuur van Destelheide. De architecturale basiselementen in het hele complex zijn beton, glas en hout. Deze werden ook in het meubilair door getrokken. Vandaar dus de houten zitbalken in de vernieuwde bar.

Claus Paul

Hij werd in 1971 benoemd als de eerste directeur van Destelheide. Hij was tevens inspecteur bij de nationale Dienst voor de Jeugd en woonde met zijn gezin op het domein van Destelheide zelf. De toenmalige directiewoning is nu De Slekke geworden.

Donderdag Veggiedag

Welke wijn er bij quorn of tofu past, weten we zo niet meteen. Feit is wel dat sinds dit jaar de keuken van Destelheide op donderdag enkel nog vegetarische maaltijden serveert. Eén dag per week geen vlees eten, vermindert immers de broeikasuitstoot evenveel als een rit met de auto van Brussel naar Wenen (1250 km)!

Ensemble Leporello

Dit Brusselse theatergezelschap is vaak te gast als artiest in huis in Destelheide. Misschien heb je al eens hun gigantische pop over het domein zien wandelen, of zag je al een try-out van hun Macbeth. Bijzonder is dat Leporello telkens lange periodes in Destelheide verblijft. Twee keer een maand in onze 'artistieke quarantaine' vertoeven is voor hen geen uitzondering!

Flip Kowlier

Ook muzikanten vinden geregeld hun weg naar Destelheide. Flip Kowlier was in 2007 drie weken te gast om zijn cd "De Man van 31" in te blikken. De sympathieke West-Vlaming speelde ook al als artiest in huis een try-out van zijn concerttoer in De Put en heeft als surprise-dj al menige dansvoeten in beweging gezet op onze dansvloer.

Flip Kowlier

Ensemble Leporello

© Carlos Dekeyrel

Gabriel Rios

Lieve Bollaert

ActionReaction

Gabriel Rios

Kowliers goede vriend, die ook meespeelde op De Man van 31, kwam voor de tournee van zijn album Angelhead eveneens een weekje repeteren in De Put. Ondertussen woont Rios de helft van het jaar in New York, maar als hij in het land is, springt hij graag nog een keertje binnen in Destelheide, (zoals onlangs bij de try-out van Selah Sue).

Hoge Rielen

Dit is het broertje/zusje van Destelheide. De trotse ouders ADJ (Algemene Dienst voor Jeugtoerisme) ontwikkelden nieuwe kleertjes en kleurtjes voor hun beide kinderen, zodat de bloedverwantschap tussen Destelheide en De Hoge Rielen duidelijker zal worden. Elders in dit magazine meer over de nieuwe huisstijl van uw favoriete vormingscentra.

Inclusiedans

Niet enkel de fitte dansers van FABULEUS of Cacao Bleu komen in Destelheide repeteren, ook de andersvalide dansers van Motor-Ik en Kleefkruid, twee projecten van Artforum, werkten al in De Put aan een toonmoment of try-out. Samen met valide dansers ontdekten deze jongeren in een rolstoel of met een motorische beperking hoe fijn bewegen kan zijn. Destelheide maakt er trouwens een punt van om haar gebouwen toegankelijk te maken voor iedereen.

Jaarthema

De expo's van Destelheide zijn sinds 2007 ingekleed in een jaarthema. Verschillende onderwerpen werden reeds centraal geplaatst: Embrace Space (2007), Moving Moves (2008), Voice Noise (2009), ActionREaction (2010) en Illustrated (2011).

Koffiepauze

Ah! De deugdlopende break in de namiddag met koffie of thee en een versnapering. Wat weinig mensen weten, is dat er ook na het middagmaal gratis warme drank te verkrijgen is in de bar.

Litenatuurtjes

Je hebt ze vast al wel zien staan, de gekantelde gedichten verscholen in het Destelheidse groen. Deze Litenatuurtjes zijn van de hand van (landschaps)dichter Geert De Kockere, en kwamen tot stand tijdens de expo Space 2 Wonder uit 2007. Je kon zelfs een tijdje een wekelijks Litenatuurtje via sms ontvangen. Good times!

Mens sana in corpore sano

Het devies dat wel uitgevonden lijkt voor Destelheide. Na een wandeling door het vele groen of een blik vanuit het restaurant op de vallei, is de innerlijke geest weer helemaal klaar om zich aan cult of cultuur te wijden.

Natuureducatie

De Slaa refereert niet naar de groene groente, maar is wel de naam van de natuureducatieve dienst van Destelheide. Een aantal natuureducatieve gidsen staan hier paraat voor klassen die in Destelheide rond natuurbeleving komen werken.

Ogen, Blikken

Deze expo van Lieve Bollaert was een van de meest opvallendste expo's georganiseerd door Dharts. De metershoge zeildoeken met kijkende mensen brachten heel wat kleur op de grijze beton van alle gebouwen van Destelheide.

Paul Felix

De architect van Destelheide. Met zijn modernistische architectuur zorgde hij ervoor dat het leven van Tijn Bossuyt (zie elders in dit magazine) en vele anderen helemaal veranderde na hun eerste bezoek aan het vormingscentrum. Het tijdloze complex staat veertig jaar na de bouw nog steeds trots overeind.

Quarantaine

Veel kunstenaars en jeugdwerkers komen naar Destelheide om zich even niets te moeten aantrekken van de alledaagse wereld en zich compleet te kunnen focussen op waar ze mee bezig willen zijn. Synoniem: het veelgeprezen eilandgevoel van Destelheide.

De Hoge Rielen

Litenatuurtjes

© Paul Felix

Rita

Na het overlijden van de vorige conciërge Guy Isenbaert is Rita Defrère de enige die al sinds het prille begin voor Destelheide werkt. Zij is directiesecretares van Guy Uyttebroeck, maar ook de verantwoordelijke voor boekhouding en personeelsadministratie. Elders in dit magazine leest u een interview met haar. Het jubileum van Destelheide wordt ook haar jubileum, want volgend jaar gaat Rita op pensioen.

Selah Sue

In september speelde de kleine ragebol samen met haar andere raggamuffins een memorabele try-out in De Put. Daarna vertrok ze op een Europese tournee die eind oktober opnieuw halt hield in de schaduw van Destelheide, met name in Vorst Nationaal. Dan is Sannes crazy vibes mogen meemaken in De Put toch net ietsje intiemer...

Taalgrens

Destelheide moet zowat de laatste uithoek van Vlaanderen zijn, en toch ligt het centrum vrij centraal in het land. Aan het andere eind van de vallei begint Wallonië. De taal- en andere communautaire kwesties liggen in Dworp soms wat gevoelig, maar de taal van de kunst in Destelheide is waarschijnlijk universeel.

U

Want zonder U is er geen Destelheide. Zonder bezoekers, groepen en organisaties zou het vormingscentrum er maar verlaten bij liggen. Hopelijk mogen we U de komende veertig jaar nog heel vaak ontmoeten in Destelheide!

Vieze gasten

Naast een veel gehoorde opmerking van de poetsploeg ook een Propere Fanfare uit het Gentse, die zeer waarschijnlijk het wereldrecord met-zoveel-mogelijk-volk-op-het-podium-van-De-Put-optreden braken na hun multidisciplinaire try-out in februari 2011. Vree wijs!

Winterpret

Wanneer het gesneeuwd en geijzeld heeft, is Destelheide op haar heuvel niet makkelijk te bereiken. Daarom hebben de meeste personeelsleden ook stapschoenen of laarzen in de koffer van hun auto liggen. De auto blijft dan wegens slipgevaar noodgedwongen beneden staan en er wordt door de sneeuw te voet naar boven geploeterd.

X-aantal

Veel Destelheidegangers zijn de tel kwijtgeraakt: hoeveel keer zouden ze al niet in het vormingscentrum geweest zijn? Voor bijscholing, kadervorming, cursussen, verzameldagen, workshops, creastages, try-outs,... Destelheide heeft een vrij vast klantenbestand. Vele scholen, organisaties keren elk jaar opnieuw terug. Jaarlijks worden er zo een 35 000 overnachtingen en 113 000 maaltijden verzorgd.

Yoga op het terras

Niet alleen dansers weten dat een zonnegroet brengen of andere lichaams oefeningen doen op het prachtige terras naast De Put de ideale manier is om een Dworpse werkdag te starten. Je vertoeft gauw in de zevende hemel wanneer je de dauw op het gras ziet fonkelen onder de eerste zonnestralen, en de vogeltjes hoort fluiten...

Zomeracademie

Going out with a bang, heet dit. De Zomeracademie, die Destelheide samen met de Veerman organiseert, is stilaan uitgegroeid tot een klassieker in de kunsteducatie. Tijdens deze zomerse werkweek verdiepen steeds meer deelnemers zich in één kunstdiscipline. Maar kruisbestuivingen en andere bloemetjes-en-bijtjes-uitwisselingen zijn niet uit te sluiten. Dat geldt voor Destelheide in het algemeen, overigens. ■

Destelheidebezoekers

Selah Sue

Zomeracademie

Destelheimwee: mooie tijden

© Eveline Bouttens

27

Maarten Van Rompay

docent Muzische Vorming

Voor mij is Destelheide:
 Gesteven lakens;
 Heeeeeeeeerlijk eten;
 Donderdag veggiedag;
 Vriendelijk personeel;
 Poetsdames om mee te kletsen;
 Mooie architectuur;
 Medewerkers met een gezicht;
 Prachtige werkruimtes;
 Kansen krijgen ... en vooral ...
 altijd een beetje thuiskomen!

Mattijs Leenknecht

docent KATHO (Katholieke
 Hogeschool Zuid-West
 Vlaanderen)

“Destelheide is ruimte en rust.
 Tijd om je rugzak te openen.
 Jezelf in de spiegel te kijken.
 Jezelf laven aan de groene oase.
 Ontmoeting als uitdaging.
 Ontplooiing als eeuwige erfenis.”

Jonas van Esch

docent Mooss vzw

“De mooiste herinneringen aan Destelheide zijn steeds de ontmoetingen met de mensen die er werken. Zij zorgen er telkens voor dat we ons (meer dan) thuis voelen in Destelheide. Stiekem een chocolaatje eten op het bureau bij Lies, een gemoedelijke babbel bij aankomst met Peter of de altijd behulpzame en goedlachse Bart, en een extra tasje koffie dat altijd lekkerder smaakt met een persoonlijk verhaal van Marina erbij... Ik noem maar enkele van de mensen waarmee de contacten steeds hartverwarmend zijn. Zij zorgen ervoor dat een verblijf in Destelheide steeds een beetje feest is!”

Machteld Timmermans

actrice

“Ik denk heel graag terug aan de zonnige dagen in Destelheide, waarbij we met de ramen wijd open in De Put repeteerden, in de zon op het terras opwarmden en Steve een barbecue met een overheerlijke bearnaisesaus klaarmaakte. Elke hoek en elke vierkante centimeter benutten we om te experimenteren en te creëren.

Zo werd Destelheide voor ons een theaterfabriek waarin het gonsde van spelplezier. Waar de gemoederen soms hoog opliepen en de ogen zich vulden met frustratie. Waar de klik gemaakt werd en de krop in de keel schoot. Waar iedereen zo warm en vriendelijk is. Waar de kinderen vrolijk konden spelen in het groen terwijl jij getormenteerd aan 't zoeken was naar het ei dat je moest leggen. Destelheide is echt een plek waar je je als kwetsbare artiest gedragen voelt.”

DESTELHEIDE

